

เขียนบันทึกการพยาบาล แบบมืออาชีพ

ฯ คู่มือเลือกและเขียนบันทึกที่ตอบ
โจทย์ทุกบริบท

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

eBook บันทึกทางการแพทย์พยาบาลแบบมืออาชีพ

เรียบเรียงโดย: ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

ISBN (e-Book)

พิมพ์ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2568 สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ราคา 399 บาท

ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้ไป

ทำการคัดลอกเพื่อนำไปแจกจำหน่ายต่อ

โดยขอสงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

จัดทำโดย: ดร. ขวัญใจ วงศ์ช่วย

จัดจำหน่ายโดย: บริษัทระดมคิด จำกัด

คำนำ

การบันทึกทางการแพทย์พยาบาลเป็นหัวใจสำคัญของการดูแลผู้ป่วยยุคใหม่ ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างทีมสุขภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักฐานสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพ ความรับผิดชอบ และความเป็นมืออาชีพของพยาบาลแต่ละคน ในยุคที่รูปแบบการบันทึกมีความหลากหลายและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น การเลือกรูปแบบการบันทึกที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานและลักษณะผู้ป่วยจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการดูแลและลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

"บันทึกทางการแพทย์พยาบาลแบบมืออาชีพ: คู่มือเลือกและเขียนบันทึกที่ตอบโจทย์ทุกบริบท" เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับพยาบาล นักศึกษา และผู้สนใจ ให้เข้าใจหลักการและข้อดีข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบการบันทึก เช่น Focus Charting, APIE, PIE, Charting by Exception และระบบ EHR เพื่อให้สามารถเลือกใช้และเขียนบันทึกได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ กฎหมาย และความต้องการเฉพาะของแต่ละสถานการณ์

เนื้อหาในเล่มนี้สังเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์และประสบการณ์จริงในหลากหลายบริบท ทั้งโรงพยาบาลทั่วไป หน่วยวิกฤต จิตเวช สูติกรรม และชุมชน พร้อมตัวอย่างและแบบฝึกหัดที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาทักษะการบันทึกได้อย่างมั่นใจ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือที่ช่วยเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและยกระดับมาตรฐานการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลของไทยให้ก้าวไกลยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่มุ่งมั่นพัฒนาวิชาชีพและร่วมสร้างคุณค่าการดูแลผู้ป่วยผ่านการบันทึกที่มีคุณภาพ

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

ความสำคัญของการบันทึก ทางการพยาบาล

การบันทึกทางการพยาบาลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล เป็นกระจกสะท้อนคุณภาพการดูแลผู้ป่วยและความรับผิดชอบทางวิชาชีพ ในปัจจุบันรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลมีความหลากหลาย แต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไปตามบริบทการให้บริการสุขภาพ

การบันทึกทางการพยาบาลมีความสำคัญหลายประการ ได้แก่ การเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ ช่วยให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแลผู้ป่วย เป็นหลักฐานทางกฎหมายที่สะท้อนคุณภาพการพยาบาล เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยและพัฒนาคุณภาพ และใช้ในการประกันคุณภาพการดูแลผู้ป่วย รวมทั้งใช้ในการเบิกค่ารักษาพยาบาลจากระบบประกันสุขภาพ

การเลือกรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากรูปแบบการบันทึกที่ดีจะช่วยให้พยาบาลสามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการดูแลผู้ป่วยและความปลอดภัยในการรักษาพยาบาลโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ที่เหมาะสมในบริบทต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

 ระบุรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์
เพื่อระบุรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์ที่มีการใช้ในปัจจุบัน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์ประกอบ และหลักการของแต่ละรูปแบบ

 เปรียบเทียบประสิทธิภาพ
เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการบันทึกต่างๆ ในบริบทการพยาบาลที่หลากหลาย ในแง่ของเวลาที่ใช้ ความครบถ้วนของข้อมูล และความเหมาะสมกับบริบทต่างๆ

 ประเมินผลกระทบ
เพื่อประเมินผลกระทบของรูปแบบการบันทึกต่อคุณภาพการดูแลผู้ป่วยและการปฏิบัติงานของพยาบาล ความปลอดภัยของผู้ป่วย และประสิทธิภาพการทำงานของทีม

 ระบุปัจจัยความสำเร็จ
เพื่อระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการบันทึกไปใช้ เช่น การสนับสนุนจากองค์การฝึกรอบม ทรัพยากรที่จำเป็น และการยอมรับของผู้ใช้งาน

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบนี้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการบันทึกทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการดูแลผู้ป่วยในระบบสุขภาพไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย (PICO)

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด PICO ในการกำหนดขอบเขตและโครงสร้างของคำถามการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ดังนี้

P (Population) - ประชากร

พยาบาลวิชาชีพและบุคลากรทางการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานพยาบาลระดับต่างๆ ทั้งในโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลเฉพาะทาง หน่วยงานวิกฤต หน่วยงานจิตเวช หน่วยงานสูติกรรม และหน่วยงานในชุมชน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

I (Intervention) - การแทรกแซง

รูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลแบบต่างๆ ได้แก่ Focus Charting, APIE (Assessment, Planning, Implementation, Evaluation), PIE (Problem, Intervention, Evaluation), Charting by Exception, ระบบบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ (EHR) และรูปแบบอื่นๆ

C (Comparison) - การเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกต่างๆ ในบริบทที่แตกต่างกัน ระหว่างรูปแบบการบันทึกแบบดั้งเดิมกับรูปแบบที่มีโครงสร้างชัดเจน และการบันทึกแบบอิเล็กทรอนิกส์

O (Outcome) - ผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของรูปแบบการบันทึก (เวลาที่ใช้ ความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล) คุณภาพการดูแลผู้ป่วย ความพึงพอใจของพยาบาลและบุคลากร และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการบันทึกไปใช้

กรอบแนวคิด PICO นี้ช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมมีโครงสร้างที่ชัดเจน และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหารูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลที่เหมาะสมในบริบทต่างๆ

เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า

- การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล
- การศึกษาวิจัยเชิงทดลอง กึ่งทดลอง หรือสังเกตการณ์ที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ชัดเจน
- การศึกษาที่มีการประเมินผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบันทึกหรือผลกระทบต่อการปฏิบัติการพยาบาล
- บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- บทความที่ตีพิมพ์ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556-2566)
- บทความที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

เกณฑ์การคัดออก

- บทความที่ไม่ได้มีการประเมินผลลัพธ์ที่ชัดเจน
- บทความวิชาการที่ไม่ใช่การวิจัย เช่น บทความแสดงความคิดเห็น บทบรรณาธิการ
- การศึกษาที่ไม่ได้มุ่งเน้นการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล
- บทความที่ไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาฉบับเต็มได้
- บทความที่มีคุณภาพต่ำตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย

การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ชัดเจนช่วยให้การทบทวนวรรณกรรมมีความน่าเชื่อถือและสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการทบทวน